

Täysistunto

Keskiviikko 11.11.2015 klo 14.03—17.59

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajaturvallisuuslain sekä terveydenhuoltolain 21 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.51 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan kuluttajaturvallisuuslain muuttamista siten, että nykyinen kuntien kuluttajaturvallisuusvalvonta valtiollistettaisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Myös aluehallintovirastojen kuluttajaturvallisuusvalvontaa koskeva ohjaustehtävä poistettaisiin. Muutoksen myötä kuluttajaturvallisuusvalvonta ja sitä koskeva lainsäädäntö irrotettaisiin ympäristöterveydenhuollon kokonaisuudesta, samalla kun terveydenhuoltolakia tarkistetaan. Lisäksi ehdotetaan poistettavaksi eräitä kuluttajapalveluita tarjoavien uusien toiminnanharjoittajien velvollisuus tehdä toiminnastaan ilmoitus valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista.

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen mukaisten lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Hallituksen esityksen mukaisilla muutoksilla pyritään toteuttamaan kahta päätaavoitetta: elinkeinotoimintaan kohdistuvan hallinnollisen taakan vähentämistä sääntelyä purkamalla sekä kuntien tehtävien karsimista. Kuluttajille suunnattujen palveluiden turvallisuutta valvovan tahon vaihtumisen myötä on tarkoitus toteuttaa laaja periaatteellinen valvonnan toimintatavan muutos. Hallituksen esityksessä pääpaino siirretään pistemäisistä tarkistuksista toiminnanharjoittajiin kohdistuvan ohjeistuksen parantamiseen ja turvallisuuskulttuuriin ja prosesseihin vaikuttamiseen sekä ongelmatilanteiden ennaltaehkäisyyn.

Uudella toimintamallilla odotetaan saavutettavan suurempi vaikuttavuus pienemmillä henkilöstöresursseilla. Nykyisellään kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvonta on hajautunut eri viranomaisille tavalla, jota ei pidetä tarkoituksenmukaisena valvonnan vaikuttavuustavoitteiden kannalta. Talousvaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan nykyisessä toimintamallissa valvottavien kohteiden runsaudesta ja moninaisuudesta johtuen ei tällä hetkellä valvontaan kohdennetuilla resursseilla pystytä käytännössä takaamaan valvontatoimien kattavuutta eikä toiminnanharjoittajien maantieteellisesti tasapuolista kohtelua. Myöskään valvontaviranomaisten raportointi ei ole toiminut optimaalisesti. Valvonta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2015 vp

resurssien hajauttaminen on nähty ongelmallisena myös näitä tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden ammattitaidon ylläpidon kannalta. Talousvaliokunta pitää perusteltuna esitettyä arviota siitä, että parhaaseen vaikuttavuuteen päästään suuntaamalla resurssit riskiarviointien tuloksena identifioitujen todennäköisimpien vaaraa aiheuttavien kohteiden valvontaan.

Kuluvan hallituskauden yhdeksi tavoitteeksi on asetettu muun muassa elinkeinotoiminnan harjoittamisen helpottaminen sääntelyä purkamalla. Hallituksen esityksessä ehdotetaan kumottavaksi toiminnanharjoittajan velvollisuus tehdä ilmoitus viranomaisille silloin kun tämä aikoo tarjota kuluttajaturvallisuuslain 6 §:ssä mainittuja palveluja. Näitä ovat muun muassa huvipuisto-, kuntosali-, elämys- tai luontopalvelujen tarjoaminen. Kuitenkin kuluttajiin kohdistuvien erityisten riskien vuoksi on tarpeen säilyttää laintasoinen määräys siitä, että näiden toimialojen palveluntarjoajat on velvoitettu laatimaan turvallisuusasiakirja, jossa on kuvattu toiminnan erityispiirteet, niihin liittyvät riskit sekä kuvaus niihin varautumisesta. Tämä lain tarkoittama turvallisuusasiakirja voidaan laatia myös osaksi pelastus- tai vastaavaa suunnitelmaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan voimassa olevan 6 §:n mukaista luetteloa siirrettäväksi turvallisuusasiakirjaa sääntelevän 7 §:n 1 momenttiin. Talousvaliokunta pitää ehdotettua muutosta tasapainoisena ja oikeansuuntaisena säädöskehityksenä ottaen huomioon yhtäältä tavoitteet yritystoiminnan harjoittajien hallinnollisen taakan vähentämiseksi mutta toisaalta myös pyrkimyksen lainsäädännön keinoin vaikuttaa kuluttajapalvelujen turvallisuuteen.

Myös tämä mietintö on yksimielinen.

17.55 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kun meillä on nyt tässä paikalla talousvaliokunnan puheenjohtaja, en malta olla sanomatta ja kysymättä: Kun luin tätä valiokunnan tekstiä, tuli vähän hämmentynyt olo siitä, että kun puhutaan kuluttaja-asiasta, niin kuitenkin tekstistä tuli sellainen kuva, että erityisesti tässä sitä elinkeinonharjoittajan asemaa parannetaan taikka sääntelyä vähennetään. Mutta mikä on se kuluttajan asema? Elikkä kuinka tässä tavallisen suomalaisen kuluttajan tieto paranee siitä, mihin hän voi ottaa yhteyttä, saako hän apua niissä ongelmatilanteissa. Tässähän on ollut jo tälläkin hetkellä hyvin paljon puutteita sen jälkeen, kun toiminta on siirretty aviin. Ehkä organisaatio on ollut niin iso ja sinne hukkunut se yksi kuluttaja-asiamies ja ihmiset eivät oikein ole löytäneet sitä kanavaa tai sitten on ollut liian paljon tehtäviä hoidettavana. Elikkä onko mahdollista selvittää sitä, kuinka tavallisen kuluttajan asemaa kuitenkin pystytään parantamaan niin, että ongelmatilanteissa saa apua?

17.56 Kaj Turunen ps: Kyllä tässä hallituksen esityksessä on nimenomaan lähdetty siitä, että myös kuluttajien toiminta on yksinkertaista ja yhtä lailla helppoa. Kuluttajaturvallisuus ja sen valvonta on tällä hetkellä hyvinkin hajanaista, ja nyt on keskitetty tämä puoli yhdelle viranomaiselle ja se osaaminen nimenomaan yhdelle viranomaiselle.

Nyt kun kysyjä kysyi sitä, mitä tämä kuluttajan kannalta tarkoittaa, niin sehän tarkoittaa sitä, että toivon mukaan nyt eivät ruuhkaudu sitten nämä käsittelyt. Mutta kuluttajaneuvoja on, ihan niin kuin tähänkin asti, se ensisijainen taho, johon kuluttaja voi ottaa yhteyttä. Jos kuluttajaneuvoja ei pysty auttamaan tässä, niin sen jälkeen siinä on seuraavana sitten kuluttajariitalautakunta. Käytännöllisesti katsoen tämä ei heikennä millään tavalla kuluttajan asemaa, mikäli nämä riidan ratkaisut eivät ruuhkaudu yhtään enempää tästä nykyisestä tilanteesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2015 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 46/2015 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.